

Asia: VN/23654/2021/

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle arkistointilaiksi ja laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Verohallinto kannattaa esitystä. Asiakirjojen ja tietoaaineistojen arkistointia koskeva sään-telyn tulee tukea viranomaisen omia tiedonhallintaa ja tietojen käsittelyn menettelyitä ja on tärkeää, että Kansallisarkisto ottaa päätöksissään huomioon myös ne vaikutukset, jotka aineistojen arkistoinnista aiheutuu viranomaisen toiminnalle. Verohallinto pyytää, että esityksen jatkovalmistelussa otetaan huomioon seuraavat huomiot.

Esitysluonnoksen 9 ja 10 §:n mukaisesti Kansallisarkisto tekee päätöksen arkistoitavista asiakirjoista ja tietoaaineistoista. Esityksen 11, 12 ja 13 §:n mukaisesti viranomaisella on vastuu toteuttaa arkistointia koskevat päätökset. Verohallinto pitää tärkeänä, että arkistointia koskevassa päätöksissä kuullaan toimenpiteistä vastuussa olevaa viranomaista ja otetaan huomioon ne vaikutukset, jotka asiakirjojen ja tietoaaineistojen arkistointi aiheuttaa niiden kohteena olevissa viranomaisissa. Tämän lisäksi verotusta koskevien asiakirjojen ja tietoaaineistojen arkistoinnilla voi olla vaikutusta myös kansalaisiin ja yrityksiin. Nämäkin vaikutukset tulisi ottaa päätöksenteossa huomioon.

Esitysluonnoksessa on kuvattu yleisen tietosuoja-asetuksen säännöksiä henkilötietoja sisältävien asiakirjojen ja tietoaaineistojen käsittelyn kannalta sekä kansallisen liikkumavaran käyttämisestä. Esityksen 13 §:n 3 momentin mukaisesti Kansallisarkisto päättää asiakirjojen siirtämisestä kansalliseen arkistoon. Siirto voidaan toteuttaa tiedonhallinta-lain 21 §:ssä tarkoitetun säilytysajan kuluessa ja tämä voi johtaa tilanteeseen, jossa asiakirja arkistoitaisiin jo ennen kuin sen säilytysaika liittyen alkuperäiseen käyttötarkoitukseen on päättynyt. Tällaisessa tilanteessa on kuitenkin huolehdittava siitä, että tietosuojasäätelyn mukaiset rekisteröidyn oikeudet ja myös viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaiset tiedolliset oikeudet ovat toteutettavissa sekä asiakirjat ja tiedot ovat käytettävissä viranomaisessa siinä tarkoituksessa, johon ne on kerätty.

Asiakirjojen arkistoinnin ja arkistoitujen asiakirjojen hyödyntämisen kannalta on merkitystä myös asiakirjojen salassapidon päättymisellä. Tässä esityksessä ei ehdoteta muutoksia salassapitoaikaa koskeviin säännöksiin. Verohallinto pitää kuitenkin tärkeänä, että valtioneuvosto arvioisi sitä, pitäisikö salassapitoajan määräytyä nykyään yleisen ja yhtenäisen sääntelyn mukaisesti. Esimerkiksi verotusasiakirjojen osalta salassapitoaika poikkeaa yleisestä julkisuuslain mukaisesta säilytysajasta. Verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 24 §:n mukaisesti verotusasiakirjojen salas-sapitoaika 50 vuotta eikä salassapidon päättymisessä ole huomioitu yksityisyyden suo-jaa koskevia säännöksiä nimenomaisesti. Käytännössä verotusta koskevien asiakirjojen salassapito päättyy nykyisten säännösten mukaisesti jo henkilöiden eläessä ja tällä voi olla merkitystä arkistointia koskevissa ratkaisuisa otettaessa huomioon säilytettävien tietojen merkitys luonnollisen henkilön kannalta. Salassapidon päättyminen tarkoittaa ve-rotusta koskevien euromääräisten tietojen lisäksi myös henkilöön välittömästi liittyvien muiden tietojen julkiseksi tuloon kuten esimerkiksi henkilötunnus, osoitetiedot ja perhe-suhteet.

Konow von Taito
Verohallinto